

TEMAT LEKCJI

TADEUSZ KOŚCIUSZKO – życiorys i pamiątki po bohaterze w Muzeum Polskim w Ameryce.

CELE ZAJĘĆ

Po zajęciach uczeń:

- zna najważniejsze epizody z życia Tadeusza Kościuszki
- rozumie miejsce Tadeusza Kościuszki w polskiej i amerykańskiej świadomości historycznej
- wyjaśnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko uważany jest za bohatera Polski i Stanów Zjednoczonych
- lokalizuje na mapie najważniejsze miejsca pobytu Tadeusza Kościuszki w Polsce i na świecie.
- zna i umie opisać pamiątki po Tadeuszu Kościuszcze znajdujące się w Muzeum Polskim w Ameryce.

METODY I FORMY PRACY

- praca z mapą
- praca z kartą pracy
- pogadanka
- Interpretacja dzieł sztuki

ŚRODKI EDUKACYJNE I MATERIAŁY POMOCNICZE

- mapa świata
- karta pracy
- zestaw kart z ilustracjami miejsc i osób potrzebnych do przedstawienia życiorysu Tadeusza Kościuszki, eksponaty muzealne.

PRZEBIEG LEKCJI

Kilka faktów z życia Tadeusza Kościuszki z planszami miejsc i osób.

/nauczyciel rozdaje uczniom koperty z faktami z życia Kościuszki, uczniowie układają je we właściwej kolejności – fakty są pocięte/

- Urodził się 4 lutego 1746 roku w Mereczowszczyźnie na Polesiu. */zdjęcie dworku/*
- W 1765 roku rozpoczął naukę w Szkole Rycerskiej w Warszawie. Szkoła Rycerska była pierwszą w Rzeczypospolitej szkołą państwową, założoną z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Miała za zadanie przygotować głównie ubogą młodzież szlachecką zarówno do służby w wojsku, jak i do służby publicznej, wychowując ją w duchu miłości i poświęcenia dla ojczyzny. */zdjęcie Szkoły Rycerskiej/*
- Kościuszko posiadał talent malarski. Zdolności plastyczne /naukę malarstwa pobierał w paryskiej Królewskiej Akademii Malarstwa i Rzeźby/ i solidne nauki w szkołach, wszystko to, czego się uczył, pozwoliło mu osiągnąć wielkie sukcesy inżynieryjne. Był zatem cenionym strategiem i inżynierem. */obraz Kościuszki – „Italian Scenery”/*
- W 1776 r. Kościuszko po raz pierwszy postawił nogę na kontynencie amerykańskim /był tam dwukrotnie/ Droga na tak odległy kontynent była bardzo ciężka i długa. Po dwumiesięcznej, pełnej przygód podróży – m. in. jego statek rozbił się u wybrzeży wyspy Martyniki – dotarł w końcu do Ameryki, w której brał udział w walkach o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Właśnie w Ameryce wykazał się wielkim talentem

KONSPEKT LEKCJI DO KLAS VIII – LICEALNYCH

inżynierskim: powierzono mu budowę potężnej twierdzy West Point, która była systemem umocnień. Odegrały one zasadniczą rolę w sukcesach armii amerykańskiej w wojnie o niepodległość. Obecnie w twierdzy mieści się prestiżowa Akademia Wojskowa Stanów Zjednoczonych. Jako inżynier Tadeusz Kościuszko obdarzony był niesamowitą wyobraźnią przestrzenną i geograficzną.

/Pomnik Kościuszki w West Point, dom Kościuszki w Filadelfii, mapa bitwy pod Saratogą/

- Przebywając w Stanach, zetknął się również z losem czarnoskórych niewolników. Problem niewolnictwa istniał w Ameryce już od ponad 200 lat – wyzysk, ciężka praca były codziennością, z jaką musieli zmagać się czarnoskórzy. Kościuszko bardzo przejął się losem tych ludzi, uważał, że każdy człowiek ma prawo do wolności. Stany Zjednoczone, jakie poznawał i oglądał Kościuszko, to tereny zamieszkiwane przez rdzennych mieszkańców tych ziem, czyli Indian, i z nimi również spotkał się Kościuszko.
/zdjęcie Agrippy Hull czarnoskórego ochotnika Armii Massachusetts/
  - Najważniejszym i najistotniejszym dla Polaków fragmentem z życia naszego wielkiego bohatera jest jego walka o wolność Polski. W 1794 roku Kościuszko stanął na czele wielkiego zrywu niepodległościowego. W czasie powstania w walkach z przeciwnikiem, czyli potężną Rosją, brali udział m. in. kosynierzy, czyli chłopci z podkrakowskich wsi, którzy do walki szli ubrani w codzienne ubrania, czyli sukmany, z czapkami krakuskimi na głowie i z kosami w rękach. Sam Kościuszko na znak, iż walczy o każdego Polaka bez względu na to, czy jest bogatym szlachcicem, czy biednym włościaninem, sam przybrał chłopską sukmanę i krakuskę. Od tego czasu strój chłopów krakowskich stał się naszym strojem narodowym.
/mapa rozbiorów, fragment Panoramy Racławickiej, obraz z przysięgą Kościuszki na Rynku w Krakowie/
  - Po klęsce powstania Kościuszko trafił do niewoli, do więzienia w Petersburgu w Rosji; po uwolnieniu z więzienia przebywał jeszcze przez jakiś czas w Paryżu.
  - Ostatni etap życia spędził Kościuszko w górskiej miejscowości Solura w Szwajcarii. Tam cieszył się ogromnym szacunkiem mieszkańców miasteczka. Wolny czas spędzał na wycieczkach, czytaniu książek i jeździe konnej. Zmarł w 1817 roku. */pokój, gdzie Kościuszko umarł w Solurze/*
  - W rok po śmierci jego ciało zostało sprowadzone do Krakowa i spoczęło na Wawelu.
/zdjęcie krypty Kościuszki na Wawelu/
  - W dowód wdzięczności dla tak wielkiego człowieka i bohatera, jakim był Kościuszko, wdzięczni krakowianie już w 1820 roku rozpoczęli sypanie kopca na wzgórzu błogosławionej Bronisławy. Podczas sypania kopca umieszczono w nim urny z ziemią z miejsc uświęconych walkami Kościuszki. W ten sposób kopiec stał się znakiem wielkiego szacunku Polaków dla Tadeusza Kościuszki.
/zdjęcie kopca Kościuszki./
2. Nauczyciel rozdaje uczniom mapę świata, na której zaznaczone są miejsca pobytu Kościuszki/Polesie, Warszawa, Filadelfia, Nowy Jork, Saratoga, West Point, Kraków, Rosja, Finlandia, Szwecja, Wielka Brytania, Austria, Francja, Solura w Szwajcarii. */Uczniowie podpisują te miejsca i wpisują rok pobytu./*
  3. Nauczyciel rozdaje uczniom kartę pracy przed wyjazdem do Muzeum Polskiego w Ameryce. Wspólne odczytanie poszczególnych punktów, które zawierają eksponaty związane z Tadeuszem Kościuszką. Uczniowie mają za zadanie odnalezienie ich w muzeum i odpowiedzenie na pytania postawione w tabelce/karcie Wspólna analiza karty pracy.

KONSPEKT LEKCJI DO KLAS VIII – LICEALNYCH

1. **Portret Kościuszki.** Nazwisko malarza i rok jego namalowania.

.....

2. **Krzyż Virtuti Militari.** Za co został Kościuszko uhonorowany krzyżem, przez kogo, w którym roku ?

.....

.....

3. **Popiersie Tadeusza Kościuszki.** Z czego jest wykonane?

.....

Jakie ma wymiary? .....

4. **Złoty pierścień Kościuszki.** Z którego roku pochodzi i w jakim celu został stworzony?

.....

.....

5. **Pukiel włosów.** Z jakiego okresu życia generała Kościuszki pochodzi? Kto przekazał tę pamiątkę do Muzeum i w którym roku?

.....

.....

6. **„Pomnik Kościuszki w West Point” – obraz**

Kto namalował portret i w którym roku?

.....

.....

7. **Obraz namalowany przez Tadeusza Kościuszkę.** Jaki jest tytuł obrazu, jaką techniką jest namalowany i kto go ofiarował muzeum?

.....

.....

8. **Portret – litograf Kościuszki.** Z jakiej kolekcji pochodzi portret?

.....

9. **Medal z okazji rocznicy Bitwy pod Raclawicami.** Co widzisz na medalu i co jest na nim napisane?

.....

.....

10. Znaczkę pocztową „Heroes of the American Revolution”. Kto znajduje się na znaczkach?

Rok ich wydania.

.....

11. Tabakierka Tadeusza Kościuszki /SNUFF BOX/ Z jakiego materiału jest wykonana, jakiej jest wielkości, z którego roku pochodzi, co jest w środku umieszczone, jaki napis jest na tabakierce?

.....

.....

12. Kopia mapy *Bitwy pod Saratogą* autorstwa Tadeusza Kościuszki.

Nazwa rzeki na mapie: .....

Co widzisz na mapie/ nazwy wojsk, kiedy doszło do bitwy, jakie miała znaczenie ta bitwa, kto przyczynił się do jej zwycięstwa?

.....

.....

13. Srebrna moneta – sześć groszy wybita w czasie powstania 1794 r.?

Kiedy została wybita, z czego jest wykonana i na czyje wezwanie?

.....

.....

14. Filizanka Tadeusza Kościuszki. Z jakiego roku pochodzi i kiedy była używana przez Kościuszkę?

.....

15. Portret Tadeusza Kościuszki z czasów pobytu w Solurze w Szwajcarii.

Kto namalował portret i w którym roku?

.....

4. Podsumowanie wiadomości o Tadeuszu Kościuszcze i wycieczki do muzeum. Wklejenie ułożonego we właściwej kolejności życiorysu Kościuszki do zeszytu, mapy świata z miejscami pobytu Kościuszki oraz karty pracy z muzeum.

5. Zadanie domowe:

Napisz, która z pamiątek po Tadeuszu Kościuszcze znajdująca się w Muzeum Polskim podobała ci się najbardziej i dlaczego?

*Konspekt opracowały:
Urszula Gawlik i Halina Czajkowska
nauczycielki Polskiej Szkoły im. Tadeusza Kościuszki w Chicago.*

KONSPEKT LEKCJI DO KLAS VIII – LICEALNYCH

- Urodził się 4 lutego 1746 roku w Mereczowszczyźnie na Polesiu. */zdjęcie dworku/*
- W 1765 roku rozpoczął naukę w Szkole Rycerskiej w Warszawie. Szkoła Rycerska była pierwszą w Rzeczypospolitej szkołą państwową, założoną z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Miała za zadanie przygotować głównie ubogą młodzież szlachecką zarówno do służby w wojsku, jak i do służby publicznej, wychowując ją w duchu miłości i poświęcenia dla ojczyzny. */zdjęcie Szkoły Rycerskiej/*
- Kościuszko posiadał talent malarski. Zdolności plastyczne/ naukę malarstwa pobierał w paryskiej Królewskiej Akademii Malarstwa i Rzeźby/ i solidne nauki w szkołach, wszystko to, czego się uczył, pozwoliły mu osiągnąć wielkie sukcesy inżynieryjne. Był zatem cenionym strategiem i inżynierem. */obraz Kościuszki – „Italian Scenery” /*
- W 1776 Kościuszko po raz pierwszy postawił nogę na kontynencie amerykańskim /był tam dwukrotnie/ Droga na tak odległy kontynent była bardzo ciężka i długa. Po dwumiesięcznej, pełnej przygód podróży – m. in. jego statek rozbił się u wybrzeży wyspy Martyniki – dotarł w końcu do Ameryki, w której brał udział w walkach o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Właśnie w Ameryce wykazał się wielkim talentem inżynieryjnym: powierzono mu budowę potężnej twierdzy West Point, która była systemem umocnień, które odegrały zasadniczą rolę w sukcesach armii amerykańskiej w wojnie o niepodległość. Obecnie w twierdzy mieści się prestiżowa Akademia Wojskowa Stanów Zjednoczonych. Jako inżynier Tadeusz Kościuszko obdarzony był niesamowitą wyobraźnią przestrzenną i geograficzną. */Pomnik Kościuszki w West Point, dom Kościuszki w Filadelfii, mapa bitwy pod Saratogą/*
- Przebywając w Stanach, zetknął się również z losem czarnoskórych niewolników. Problem niewolnictwa istniał w Ameryce już od ponad 200 lat – wyzysk, ciężka praca były codziennością, z jaką musieli zmagać się czarnoskórzy. Kościuszko bardzo przejął się losem tych ludzi. Uważał, że każdy człowiek ma prawo do wolności. Stany Zjednoczone, jakie poznawał i oglądał Kościuszko to tereny zamieszkiwane przez rdzennych mieszkańców tych ziem, czyli Indian, i z nimi również spotkał się Kościuszko. */zdjęcie Agrippy Hull czarnoskórego ochotnika Armii Massachusetts/*
- Najważniejszym i najistotniejszym dla Polaków fragmentem z życia naszego wielkiego bohatera jest jego walka o wolność Polski. W 1794 roku Kościuszko stanął na czele wielkiego zrywu niepodległościowego. W czasie powstania w walkach z przeciwnikiem, czyli potężną Rosją, brali udział m. in. kosynierzy, czyli chłopci z podkrakowskich wsi, którzy do walki szli ubrani w codzienne ubrania, czyli sukmany, z czapkami krakuskimi na głowie i z kosami w rękach. Sam Kościuszko na znak, iż walczy o każdego Polaka bez względu na to, czy jest bogatym szlachcicem czy biednym włościaninem, sam przybrał chłopską sukmanę i krakuskę. Od tego czasu strój chłopów krakowskich stał się naszym strojem narodowym. */mapa rozbiorów, fragment Panoramy Raclawickiej, obraz z przysięgą Kościuszki na Rynku w Krakowie/*
- Po klęsce powstania Kościuszko trafił do niewoli, do więzienia w Petersburgu w Rosji; po uwolnieniu z więzienia przebywał jeszcze przez jakiś czas w Paryżu.

- Ostatni etap życia spędził Kościuszko w górskiej miejscowości Solura w Szwajcarii. Tam cieszył się ogromnym szacunkiem mieszkańców miasteczka. Wolny czas spędzał na wycieczkach, czytaniu książek i jeździe konnej. Zmarł w 1817 roku. */pokój gdzie Kościuszko umarł w Solurze/*
- W rok po śmierci jego ciało zostało sprowadzone do Krakowa i spoczęło na Wawelu.
zdjęcie krypty Kościuszki na Wawelu
- W dowód wdzięczności dla tak wielkiego człowieka i bohatera, jakim był Kościuszko, wdzięczni krakowianie już w 1820 roku rozpoczęli sypanie kopca na wzgórzu błogosławionej Bronisławy. Podczas sypania kopca umieszczono w nim urny z ziemią z miejsc uświęconych walkami Kościuszki. W ten sposób kopiec stał się znakiem wielkiego szacunku Polaków dla Tadeusza Kościuszki.
/zdjęcie kopca Kościuszki./